

Konferencja naukowa *Liturgia i Biblia*

(Warszawa, 24 listopada 2015 r.)

24 listopada 2015 r. odbyła się konferencja naukowa pt.: *Liturgia i Biblia* zorganizowana przez Katedrę Teologii Liturgii Wydziału Teologicznego przy Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na czele z ks. prof. dr hab. Jackiem Nowakiem oraz przez Wydawnictwo *Pallottinum*, reprezentowane przez ks. dyrektora Zbigniewa Rembisza i ks. Krzysztofa Oleszczaka.

Całość obrad otworzył Dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, ks. prof. dr hab. Piotr Tomasiak. W swoim wystąpieniu wspominał o znaczeniu słowa Bożego w liturgii i dla liturgii, bowiem dzięki słowu Bożemu Misterium Odkupienia dokonuje się dzisiaj w każdej celebracji liturgicznej. Zaznaczył również, że konferencja zorganizowana jest, aby upamiętnić 50 rocznicę pierwszego wydania Pisma Świętego w języku polskim tłumaczonego z języków oryginalnych, nazwanego Biblią Tysiąclecia. Ponadto tak jak Kościół w Polsce otrzymał na rocznicę 1000-lecia chrztu pierwsze wydanie Biblii w języku polskim, tak na 1050-lecie chrztu przygotowano drugie wydanie *Lekcjonarza mszalnego*, wydanego w oparciu o piąte wydanie Biblii Tysiąclecia.

Tytułem wprowadzenia w tematykę konferencji, ks. prof. dr hab. Jacek Nowak ukazał związek między liturgią a Biblią. Stwierdził m.in., że „liturgia jest Biblią w czynie i w działaniu. Liturgia jest obszarem, w którym pogłębia się rozumienie Biblii, oraz w liturgii słowo Boże aktualizuje się i staje się Ciałem. Słowo Boże dąży do spełnienia się w Kościele”.

Następnie w swoim wykładzie zatytułowanym *Archetyp liturgii słowa w liturgii synagogałnej*, podzielonym na trzy części: liturgia słowa, aklamacje, ambona, ks. Nowak stwierdził, że genezy liturgii chrześcijańskiej należy upatrywać w liturgii hebrajskiej: „Chrześcijańska liturgia słowa posiada swój archetyp w liturgii synagogałnej, ale tylko w zewnętrznej formie, różni się jednak istotą. W liturgii synagogałnej bowiem zwracano się tylko do Boga, podczas gdy w liturgii Kościoła podczas głoszenia słowa jest obecny Chrystus, który w dalszym ciągu głosi Ewangelię” Dlatego w chrześcijańskiej liturgii słowa każdy modlący może prowadzić żywy dialog z żywym Bogiem.

Drugi wykład, pt. *Obecność Chrystusa w liturgii słowa*, wygłosił ks. mgr lic. Łukasz Żuk z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. W trakcie wykładu prelegent zwrócił uwagę na rolę dwóch Osób w trakcie liturgii: Ducha Świętego, dzięki któremu objawia i aktualizuje się słowo Chrystusa w Kościele, i postaci sługi, czyli osoby, dzięki której w czasie liturgii przekazywane jest słowo Boże — czy to podczas proklamowania czytań lub psalmu. Ks. Żuk mówił także o człowieku, który w czasie liturgii jest narzędziem w ustach samego Pana Boga, zatem z wielką troską powinien dbać o właściwe odczytywanie czy odśpiewywanie Pisma Świętego, ponieważ dzięki tej pokornej posłudze może wybrzmieć doniośle słowo samego Boga w zgromadzonym Kościele.

Kolejny wykład, pt. *Powstanie Biblii Tysiąclecia*, wygłosił ks. dr hab. Rajmund Pietkiewicz z Papieskiego Wydziału Teologicznego z Wrocławia. Prelegent przedstawił genezę Biblii Tysiąclecia, ukazując różne wydarzenia, które dały impuls, by ten przekład powstał. Następnie skupił się na krytyce, która pojawiła się w świecie naukowym po wydaniu Biblii Tysiąclecia, przyczyniając się do dalszego rozwoju tekstu. Ponadto przedstawił krótką historię kolejnych wydań Biblii Tysiąclecia i wytłumaczył, jak jej tekst trafił do *Lekcjonarza mszalnego*.

Drugą część konferencji otworzył referat dr Anny Pleskaczewskiej pt: *Druga edycja Lekcjonarza mszalnego*. Na wstępie prelegentka opowiedziała o genezie i historii lekcjonarzy, przedstawiła, jak wyglądał *Lekcjonarz mszalny* po Soborze Watykańskim II. Wykład zakończyła opisaniem zmian wprowadzonych w drugim wydaniu *Lekcjonarza mszalnego*, m.in. zastosowaniu nowych zasad pisowni języka religijnego, dzięki czemu język czytań nie jest już archaiczny, ale współczesny. Wykład obrazowała prezentacja multimedialna, ukazująca zmiany dotyczące psalmów responsoryjnych, które zostały tak podzielone, aby każda zwrotka zawierała logiczną całość tematyczną, a wszystkie refreny zostały zmienione na jedenastozgłoskowe, by łatwiej było śpiewać. Natomiast wersety psalmu lub aklamacji, które nie mieszczą się w jednej linijce, zostały przeniesione do drugiej, na zasadzie pewnego „uskoku”. Można zatem zauważyć, że zmiany, które zaszły w drugim wydaniu *Lekcjonarza mszalnego*, są duże i dotyczą ważnych kwestii.

W kolejnej konferencji ks. prof. dr hab. Andrzej Filaber podjął temat *Śpiew psalmu responsoryjnego*. Swój wykład poprowadził wokół następujących punktów:

funkcja psalmu w liturgii, sposoby wykonywania psalmów i związane z tym nieprawidłowości, które się pojawiły w kościołach w Polsce, oraz zmiany w redakcji psalmów responsoryjnych w drugim wydaniu *Lekcjonarza mszalnego*. Prelegent wspomniał o nowościach, które wprowadzone zostały w nowym *Lekcjonarzu mszalnym*: każdy tom zawiera 2 melodie do śpiewu czytań i 5 melodii do śpiewu Ewangelii. Ks. Filaber wyraził nadzieję, że te zmiany zaproponowane w drugim wydaniu *Lekcjonarza mszalnego* staną się pomocą w poprawnym wykonywaniu śpiewów międzylekcyjnych, tak aby faktycznie spełniały funkcję kerygmatyczną, dialogową i medytacyjną.

Konferencję zakończył wykład *Miejsce proklamacji słowa Bożego* ks. dra Jarosława Supersona z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Prelegent poprowadził rozważania na temat miejsca proklamacji słowa Bożego w Starym Testamencie, jak również o kształtowaniu się liturgii słowa w Kościele. W trakcie wykładu postawił tezę, że obecnie Kościół nie opublikował kanonu praw, które mówiłyby, jak należy utworzyć miejsce proklamacji słowa Bożego w przestrzeni liturgicznej budynku kościoła. „Ciągle musimy zmagać się z problemem wpisania teologii w przestrzeń celebracji i przypominać sobie, że ambona nie służy wyłącznie godnemu traktowaniu świętych pism, lecz najważniejszym słowem, który ma do powiedzenia ambona, jest to, że grób Jezusa Chrystusa jest pusty i że grób ten, przy którym świeci paschalne światło, jest ciągłym zaproszeniem do odkrywania tajemnicy słowa Bożego w życiu człowieka” — konkludował ks. Superson.

Zarówno po pierwszej, jak i po drugiej części konferencji licznie zgromadzeni uczestnicy mieli wiele pytań do prelegentów, jak również sami dzielili się swoimi doświadczeniami.

Ks. prof. dr hab. Jacek Nowak podczas swego wystąpienia zamykającego obrady podziękował referentom i uczestnikom za przyjęcie zaproszenia i udział w konferencji.

Ks. Michał Wudarczyk